

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Carolus M. Romanorum Imperator, Et Francorum Rex,
Romano-Catholicus, Libris IV. Explicatus, Et Vindicatus**

Schaten, Nicolaus

Nevhvsii, 1674

Cap. 2. Monarchia, & Hierarchia Ecclesiæ Catholicæ, eaque à Carolo M.
credita, & asserta.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-99067](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-99067)

C A P V T I I.

*Monarchia, et Hierarchia Ecclesiæ Catholicæ, eaq; à
Carolo M. credita, et asserta.*

Regimen Ecclesiæ à Christo Monarchicum esse institutum, docet nos primum typus veteris Ecclesiæ, in qua, *Regnum sacerdotale*, & uetus *Pontifex*, supremus Ecclesiæ Rector, cui omnes obedire tenebantur, non modò Sacerdotum Principes, Sacerdotes minores, Levitæ, ac cæteri in illa typica Hierarchia sacrorum Ministri; sed & populus Hebræus omnis, adeoque *Rex* ipse ejus imperio submissus erat. Deut. 17. Christus, qui ex Regno Sacerdotali instituit *Regale Sacerdotium*, cum eo quoque Regimen Monarchicum instituit, longè perfectius, multoque præstantius, quod sub uno *Pontifice & Rectore Ecclesiæ* contineretur. Sapienter Justinianus Imperator in Authentica: *Maxima in omnibus sunt dona Dei à supernâ clementiâ; Sacerdotium & Imperium*: atque ut illud Monarchicum est in Politica potestate, ita Sacerdotium quoque Monarchicum esse voluit Christus, in potestate Spiritualis jurisdictionis regendi Ecclesiam. Idem ex Scriptura Novi Testamenti certum est, quæ *Regale Christi Sacerdotium*, multo eminentius nos docet: Hinc eadem scriptura Ecclesiam Christi toties appellat *Regnum* Luc. 1. Joan. 18. uti & Daniel. 2. tam magnificè promittitur: Hinc Ecclesia *exercitus ordinatus*, Cant. 6. *Ovile*, Joan. 10. *Domus*, 1. ad Timoth. 3. *Navis* seu *Arca Noë*, 1. Pet. 2. dicitur; quæ singula *unum Rectorem* possunt. Et ratio evincit, quod *Monarchia* optima sit forma regiminis præ *Aristocratiâ & Democratiâ*: *Dei autem perfecta sunt opera*, Deut. 32. Ideoque Christus non aliam, quàm hanc, regendi formam esse voluit; multis hoc dogma Christianum ostendit Bellarminus lib. 1. de Rom. Pontifice ex Scriptura, Concilijs, Patribus, Theologis, Philosophis & historijs; haud secus, quàm innumeralij scriptores: Neque hæcenus

quicquam hæresis attulit, quod non à Catholicis dilutum sit. Qua in re una praxis Ecclesiæ, & consensus omnium sæculorum & populorum, satis esse debet; ex quo *unius Pontificis & Vicarij Christi* regimen ad hunc diem possidemus. *Auctor* hujus *Monarchiæ sacerdotalis Christus*, idemque primus *Sacerdos secundum ordinem Melchisedech*, & idem *Pontifex* ad Hebræ. c. 1. & 7. Ab illo sublimis illa, & altioris Ordinis *Sacerdotalis potestas*, qui dixit: *Data est mihi omnis potestas in calo, & in terra*: Matt. 28. A Christo hæc potestas in Petrum collata, Christi Vicarium: Nam cui dictum est: *Tu es Petrus*; ei dictum: *Pasce oves meas*; ei dictum: *Tibi dabo claves regni calorum*. A Petro in successores, Pontifices Romanos hæc potestas descendit. Hoc illud Ambrosij lib. 4. de fide, c. 3. de Petro: *Cui Christus propriâ auctoritate regnum dabat*. Ita cæteri Patres infra recitandi.

Quod Christus *Monarchicum* instituit *Sacerdotium*, idem *Hierarchicum* voluit esse in Ecclesia, quæ constaret personis sacris, penes quas esset potestas Ordinis & Jurisdictionis, ac potestas cum primis regendi Ecclesiam, de quâ Tridentini Concilij decretum Sess. 23. cap. 6. *Si quis dixerit in Ecclesia Catholica non esse Hierarchiam divinâ ordinatione institutam, anathema sit*. Explicat hanc multis cap. 4. *Quod si quis omnes Christianos promiscuè novi Testamenti Sacerdotes esse, aut omnes pari potestate spiritali præditos affirmet; nihil aliud facere videtur, quàm Ecclesiasticam Hierarchiam, quæ est castrorum acies ordinata, confundere: perinde, ac si contra B. Pauli doctrinam, omnes Pastores, omnes sint Doctores*. Ad hunc deinde Hierarchiæ ordinem docet pertinere Episcopos, quos *Spiritus Sanctus* posuit regere *Ecclesiam Dei*. Caput hujus *Hierarchiæ*, summus Pontifex, Episcopus Episcoporum. Intra hanc Hierarchiam non continentur Imperatores, Reges, Principes, & Laici: nam Apostolus dum Epist. ad Ephesios c. 4. Ecclesiasticam Hierarchiam describit, ejusque fundamenta, structuram, ministeria, & gubernationes distinguit; numerat Prophetas, Pastores, & Doctores: nullumque intra hunc ordinem *Hierarchiæ* ponit Imperatorem, Regem, Principem; quod illi proprium gradum non constituent, sed cum Laico populo computentur inter eos, qui *Hierarchiæ* subsunt; non ut ædificent hoc Mysticum Christi corpus, aut regnum: sed qui ædificandi sint cum alijs ad consummationem Sanctorum. Haud aliter Carolus M. hoc corpus

pus lib. V. Capit. Tit. GLXVI. nobis ex Apostolo tradit, quod per *nexus & conjunctiones subministratum crescit in templum sanctum Domino*. Hæc *Hierarchia*, est disposita in modum cœlestis *Hierarchie* Angelorum in cœlis, quæ in tres *Hierarchias*, & suos deinde Ordines, sub uno Michaële Archangelo & Principe est ordinata; in qua singuli officijs & dignitate divisi sunt, ut docet S. Thomas, p. I. q. 108. art. 6. Hæc deinde *Hierarchia*, ad typum veteris Ecclesiæ est ordinata, in quâ summus *Pontifex*, Sacerdotum Principes, Sacerdotes minores, Levitæ, cæteri que ministri sacrorum: ac tanto perfectior & ordinatior; tantæque sublimiore potestate prædita est, quantum veritas typum excellere necesse erat.

Jam verò Carolum M. non aliam agnovisse aut credidisse Ecclesiam, quàm eam, in quâ summus Pontifex & Vicarius Christi præfeditur toti orbi Christiano, in quâ deinde Archiepiscopi, Episcopi, Pastores, & Sacerdotes, cæteri que ministri, Ecclesiam administrarunt, id nunc ordine probandum est. Ac primò, quòd *Pontificem Romanum* in hac *Monarchia & Hierarchia*, coluerit, *supremum Ecclesiæ Caput ac Rectorem*; certum I. ex veneratione, quâ tres Pontifices, Stephanum, Hadrianum, & Leonem, (sub quibus vixit,) ante omnes Archiepiscopos, & Episcopos persecutus est: Hinc ubique *Apostolicum, Dominicum, & Apostolicæ Sedis Pontificem* appellat, Epist. ad Hisp. Episcopos, Canone LV. Concilij Francofurt. Epist. Caroli M. ad Leonem Papam electum, in qua Hadrianum *Beatissimum Patrem suum* vocat, cujus mortem multis lachrymis se deflevisse fatetur; sicut idem Eginardus de Carolo retulit. Eòque; *sanctissimam Romanæ Ecclesiæ Sedem*, tum in eadē Epist. tum alibi sæpius cōmemorat. II. Id evidens est ex ijs quæ de Primatu Romani Pontificis sanxit, aut sancita cōprobavit in capitulis Hadriani Papæ à Carolo acceptis, & per Franciam promulgatis, tom. 18. Conc. Gen. Paris. can. 3. *Quoniam eadem sedes, testante veritatis voce, primum primatum obtinuit, nec prima diceretur, si aliam supra se haberet; quæ etiam est caput omnium Ecclesiarum, à quo omnes sumperunt originem. Primatum enim non Synodalibus, aut aliquibus commentis meruit institutis; sed Domino largiente, qui ait, Tu es Petrus & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam*. Ea dem habes lib. 4. addit. capitularium c. 11. Hoc sensu quo jam dixi, Carolus M. lib. 6. Capit. tit. 281. *In memoriam B. Petri Apostoli honoramus sanctam, Romanam, & Apostolicam Ecclesiam, ut quæ nobis Sacerdotalis est mater, dignita-*

dignitatis esse debeat magistra Ecclesiastica rationis, quare servanda est cum mansuetudine humilitatis, ut licet vix ferendum ab illa sancta Sede imponatur iugum, tamen feramus, & pia devotione toleremus. Quæ verba in Concilio Triburiensi XXII. Episcoporum Saxonie & Germanie sub Arnulpho Rege celebrato repeti leges Canone XXX. Eadem quoque refert Gratianus in dist. 19. Nauclerus Gen. 2. Serrarius lib. 1. cap. 33. Vides ut hic Carolus Magnus Romanum Pontificem super omnes Patriarchas, Archiepiscopos & Episcopos collocet. Quid adhuc Nifanius? Pontificatus inquit de jure humano concessus est, Pontifici Romano, propter Urbis eminentiam; at quàm falsum hoc sit, vel ex ipso Carolo revincas, qui ex Veritatis divina testimonio, ac voce, Primatum Sedis illi attribuit: adde Caroli M. dicta factaque omnia, & intelliges ob successionem Petri, Romano Pontifici honorem à Carolo adscribi.

Et verò quia inter Archiepiscopos Primas erat, ne quid hoc nomine Romano Pontifici derogaretur, sancitum Can. VI. in Capitulis ab Hadriano missis ad Carolum ex Africano Concilio, his verbis: *Ut prime Sedis Episcopus non vocetur Princeps Sacerdotum, vel summus Sacerdos, sed tantum prime Sedis Episcopus.* Eadem sancita habes lib. 7. Capitularium tit. 341. Nullus Archiepiscoporum nisi qui primas sedes tenent, appelletur Primas, aut Princeps Sacerdotum, aut summus Sacerdos vel aliquid huiusmodi, sed tantum ille qui in Metropoli sedet, aut Metropolitanus, aut Archiepiscopus vocetur, & ille qui primam sedem retinet, tantum modo prime sedis appelletur Episcopus, salva semper in omnibus auctoritate Beati Petri Apostoli, in Romano videlicet Pontifice.

Igitur apud Carolum M. post Pontificem in Hierarchia Ecclesie, Archiepiscopi & Metropolitanus, quales Carolus in regno Francie & Imperio habuit XXI. ut ex testamento Caroli constat apud Eginardum. Quibus etiam ex testamenti tabulis donatio facta Nomina verò Metropolitanarum Civitatum, inquit Eginardus, hæc sunt, Roma, Ravenna, Mediolanum, Forum Julij, Gradus, Colonia, Moguntiacum, Iuvavum, quæ & Salzburgum, Rotomagus, Treviri, Senones, Vesontium, Lugdunum, Remi, Arelatum, Vienna, Tarantasia, Ebrodunum, Burdigala, Turones, Bituriges: Hæ urbes Metropolitanorum sedes & tot Archiepiscopi in Caroli Imperio. Nequid hæc de Patriarchis & Primatibus dicam, qui jam tempore Anacleti quarti à S. Petro Pontifice celebrantur in eius

in ejus Epistola tertia, Tom. I. Conciliorum Generalium Parisiensium leges.

Sub Metropolitanis & Archiepiscopis, Episcopi provinciales singuli suis Metropolitanis attributi, quo Hierarchiæ ordine Carolus M. auctoritate summâ Pontificis, alios per Saxoniam Episcopos à se primum introductos subjecit Metropolitano Moguntino, alios Colonien- si, unde in hodiernum diem hic ordo persistit, præter eos quos hæresis vestra subtraxit.

Sub Episcopis cæteri Præpositi, Pastores animarum, Presbyteri, ac Sacerdotes, & Clerus omnis, Monachi & Religiosi, ad infimum usq; Ecclesiæ ministerium cum populo subiecti, *Spiritus enim Sanctus posuit Episcopos regere Ecclesiam Dei, quam acquisivit sanguine suo* Act. 20. Quâ super re innumeræ sunt constitutiones ex Synodis sub Carolo habitis, in Capitularium libris, de Metropolitanis, de Episcopis, de Presbyteris, Pastoribus, Sacerdotibus, Diaconis, ac cæteris Ecclesiæ ministris, quæ si Lutheranus aliquis tantum legat, quod aliud judicium pronun- ciare poterit, quam Carolum totum fuisse Catholicum, & Pontificiæ re- ligionis assertorem. Ac ne novum ordinem Sacerdotij Christiani dicas à Carolo M. primum inductum, aut totum illud vitæ genus Sacerdotale à Francis primum cœpisse præscribi, intelliges omnem hujus Hierar- chiæ ordinem, omniaque decreta, quæ ad mores & disciplinam Cleri, tam in Synodis, quàm legibus Carolinis præscribuntur, vel ex Aposto- lorum constitutionibus, vel ex antiquis Episcoporum Concilijs, vel ex Pontificum & Sanctorum Patrum statutis defumi; ut jam non alia Ec- clesia per Germaniam & Saxoniam, ac totam Franciam sub Carolo M. formata videri debeat, quàm quæ ab ævo Apostolorum per totum Ori- entem, totumque orbem Christianum in flore tum erat. Quod satis re- cognoscas, ni cæcus sis, si vel solam Epitomen Canonum Orientalium & Africanorum pervolveras, quam Hadrianus Pontifex uno volumine comprehensam, anno Christi DCCLXXIII. per Ingilramum Meten- sem Episcopum Carolo submitit, & Carolus cum Episcopis communi- catam per totam Franciam promulgari voluit. Hic verò, ut recogno- scas, quàm antiqua hæc sit Hierarchiæ forma ab ipso Christo & Aposto- lis ordinata sub uno Pontifice, in Patriarchis, Primatibus, Archiepisco- pis seu Metropolitanis, cæterisque Episcopis, & Ecclesiæ ministris: si-

D D

sto tibi

sto tibi Anacletum, quartum à S. Petro Romanum Pontificem, & supremum Patriarcham. Is ita in Epistola 3. citata: *Episcoporum ordo unus est, licet sint Primates illi, qui primas Civitates tenent, qui & in quibusdam locis Patriarcha à nonnullis vocantur; illi autem, qui in Metropoli à beato Petro Apostolo ordinante Domino, & à predecessore nostro prædicto Sancto Clemente, seu à nobis constituti sunt, non omnes Primates, vel Patriarcha esse possunt. Sed illæ urbes quæ præfatis, & prædictis temporibus Primatum tenuere, Patriarcharum aut Primatum nomine fruantur. Reliquæ verò Metropoles Archiepiscoporum, aut Metropolitanorum, & non Patriarcharum, aut Primatum utantur nominibus.* Ac paulò post: *Hæc verò Sacrosancta Romana, & Apostolica Ecclesia, non ab Apostolis, sed ab ipso Domino Salvatore nostro Primatum obtinuit, & eminentiam potestatis super universas Ecclesias, ac totum Christiani populi gregem assecuta est. Sicut ipse B. Apostolo Petro dixit: Tu es Petrus, & super hanc petram edificabo Ecclesiam meam, & portæ inferi non prævalebunt adversus eam: Et tibi dabo claves regni cælorum, Matt. 16.* Ita Anacletus à S. Petro Presbyter ordinatus, & Martyr. A quo nunc certius Hierarchiam & ordinem Ecclesiæ discemus? quàm ab eo, qui à S. Petro edoctus, ejusdemq; Successor fuit: ut jam facile prætermittam, quæ tot libris, ac tomis de Ecclesiæ Hierarchia conscripta sunt. Quos inter Azorius tom. 2. lib. 3. *Tanta, inquit, amplitudo, tanta Ecclesiæ majestas fuit in Hierarchia sua, vel ab ipsis nascentis Ecclesiæ exordis ad hunc diem.*

At quæ nunc Monarchia, & Hierarchia Ecclesiæ apud Lutheranos? prorsus nulla. Quot enim regna & provinciæ, quot Comitatus, & liberæ Imperij urbes, tot suprema religionis & Ecclesiarum capita, cum suprema potestate regendi Ecclesias. Hinc illa dogmatum & carimoniarum diversitas: Contra in Ecclesia Catholica, quia sub uno Ecclesiæ Capite & Vicario Christi omnium Archiepiscoporum, Episcoporum, & Pastorum toto orbe Christiano, una fidei, & Monarchiæ hujus professio; hinc illa admirabilis in doctrina & carimonijs concordia, ut nec Sacerdotes uspiam sine sacrificijs, nec sacrificia sine sacris vestibus, nec altare sine accensis cereis videas.

II. Nifanius tres Ministrorum gradus admittit, Superintendentum, Presbyterorum & Diaconorum. Hos etiam à Gregorio de Valentia agnosci gloriatur. Verùm si quæras I. an sacrati sint homines illi, qui

qui Hierarchiam integrant? reperies prorsus nullâ consecratione præditos. II. Si quæras an Superintendentes & Presbyteri faciant duos gradus, & ordines? respondet Nifanius, inter Episcopos & Presbyteros nullum esse discrimen: ergo Superintendens & Presbyter, unum gradum solum faciunt ob *ἐνταξίαν* quandam, ut inquit, eoque humana apud se constitutione Superintendentem præferri, qui tamen re ipsâ non sit major presbytero, seu vulgari Prædicante. Ipse verò Superintendens, cum sub nullo alio sit superiore Hierarchico, non tam Superintendens, quàm Independens erit, & summus in Ecclesia sua Pontifex. Alibi etiam Generales Superintendentes videas introductos, qui Prædicantium & Superintendentum quasi Archiepiscopi sint. Vtrumne hi intra Presbyteri etiam gradum contineantur, credo ipsos nondum definivisse. Alter gradus Diaconorum relinquitur, verùm cum illi nullo vel in speciem ritu consecrentur, & laici tantùm sint, œconomi, & curatores templorum ac reddituum, nullo modo ad Hierarchicum ordinem spectare possunt. Nam si veterem legem consulas, Levitæ, seu Diaconi, olim non minus quàm Sacerdotes consecrabantur, quod in lege Christi non minus observatum leges ex Christi & Apostolorum præscripto, ex Concilijs & praxi totius Ecclesiæ. Horum munus Sacerdoti sacrificanti assistere, & ministrare, populo Eucharistiam distribuere, tempore sacrificij Evangelium legere, baptizare etiam, & prædicare, quâ super re Bellarm. lib. i. de Clericis, c. 13. ac cæteri Theologi, scriptoresque. Nihil horum apud vos Diaconi præstant, nisi fortè, quòd Prædicantibus, æditui in modum operam in templo præstent. Caroli M. Synodos, libros Capitularium, & constitutiones si consulas, eadem reperies, & centum hac super re testimonia adsunt: perinde ut de Subdiaconis, cæterisque altaris *ministris*, quorum ne vestigium amplius in vestra Ecclesia superest.

Præterea asserit Nifanius, ad Hierarchicos suæ Ecclesiæ status, spectare eos, à quibus ministrorum electio fit; atque hanc cum à populo doceat fieri debere, necesse est, ut Consules, Senatores, mercatores, & tota plebs in Hierarchicum ordinem admittatur: & si à politicis Principibus fiat, à quibus Pastores & Ecclesiæ ministri illis ex jure patronatus, aut alia potestate imponuntur; non modò Lutherani, sed & Catholici, & Calviniani Hierarchiam Lutheranæ Ecclesiæ ingredientur. Quemadmodum Nifanius in libro adversus Labbadæum fatetur, se à Reformatæ religionis

ligionis Principe, suæ Ecclesiæ præstitutum esse. Hinc in Consistorijs vestris, in quibus tractantur, & ordinantur res Ecclesiasticæ, apud vos non modò profani, merique laici, sed Calvinistæ cum Lutheranis mixti resident iudices, rectoresque Ecclesiæ vestræ: Et tu qui Episcopum agis Lutheranum, tantum consistorialis munus inter gregarios obtines, qui in hoc congressu primas esse deberes, siquidem apud vos valeret illud Apostoli Act. 20. *Spiritus S. posuit Episcopos regere Ecclesiam Dei.* Sed iusto Dei iudicio, ex quo Sacerdotium est proscriptum à vobis, neque tu Episcopus verus, nec sacerdos es, nec clericus quidem vocatus in sortem Sanctorum, qui veram Ecclesiæ Hierarchiam ingredi possit. Ecce quas larvas Ecclesiæ nobis introduxistis, postquam semel à Catholica & vera Christi Ecclesiâ recessistis, ut rectè scripserit August. hæreticos ordinem sine ordine sibi vendicare: ita enim in 99. N. & V. testamenti q. no. *Eorum qui extra Ecclesiam, vel contra Ecclesiam sedes sibi instituerunt, cathedram pestilentie dicimus: nam & ordinem ab Apostolo Petro ceptum, & usque ad hoc tempus per traducem succedentium Episcoporum servatum perturbant, ordinem sibi sine origine vendicantes, hoc est, corpus sine capite proficientes, unde congruit etiam eorum sedem cathedram pestilentie appellare.* Cætera quæ ad hanc Ecclesiæ Catholicæ Hierarchiam desideres, legi poterunt, apud Cardinalem Pallavicinum, 3. parte historiæ Tridentinæ, aliosque innumeros Theologos ac scriptores: Et vel ex ipso Tridentino Sess. 23. Can. 6. cognosces; *Si quis dixerit, in Ecclesia Catholica non esse hierarchiam divinâ ordinatione institutam, quæ constat ex Episcopis, Presbyteris, & ministris, anathema sit.*

Demum in Dania, & Suecia, ubi Lutherana religio vestra colitur, retinentur Archiepiscopi, & Episcopi. Quare tu cum Danus sis, hinc aliam nobis formam Ecclesiæ tuæ introducis? Quare te Superintendentem populo Lutherano obtrudis, nec Episcopus appellari vis? qui tamen Episcopi munus tibi vendicas. Deinde, Lutherani illi Archiepiscopi, & Episcopi, in Dania, & Suecia, faciuntne diversum gradum à Presbyteris vestris, vel non? Si faciunt, ergo præter Presbyteros alius & superior gradus est apud vos. Si non faciunt, ergò, quilibet Presbyter apud vos, ac prædicans re ipsâ est Episcopus, & Archiepiscopus. Quæso te Nifani, redeas primum in Daniam, & inde nobis referas, an in hoc dogmate conveniat transmarina vestra Ecclesia, cum Saxonica?

CAPVT III.